

Крушельницька С. В.

Львівський національний університет імені Івана Франка

Лебеденко Н. Є.

Львівський національний університет імені Івана Франка

ВИСВІТЛЕННЯ ТЕМИ ВІЙНИ У ФРАНЦУЗЬКІЙ ГАЗЕТИ LE MONDE

У статті досліджено висвітлення теми війни в Україні на прикладі французького видання Le Monde. З'ясовано, що до початку великої російсько-української війни Україну пов'язували з пострадянським минулим, корупцією та економічною нестабільністю. Однак після початку повномасштабного вторгнення іноземні медіа почали представляти Україну як символ незламності, свободи та боротьби за демократичні цінності. Зміна міжнародного іміджу країни стала вирішальним чинником для отримання підтримки від світової спільноти.

Зазначено, що поняття образу країни охоплює ідеологічні принципи, цінності та уявлення, які визначають правову систему держави, а також її внутрішнє та зовнішнє сприйняття. Україна тривалий час не мала чітко визначених пріоритетів своєї зовнішньої політики, окрім орієнтації на європейську та євроатлантичну інтеграцію. Тож виникла потреба системного окреслення того, що є пріоритетами для України, які країни або тематика є перспективними для активізації співпраці, які чинники потрібно підсилити у формуванні образу країни для міжнародної спільноти та що впливає на сприйняття образу України.

Досліджено публікації французької газети Le Monde на тему російсько-української війни, яка працює ще від 1944 року та позиціонує себе як видання, що надає читачам чітку, об'єктивну та повну інформацію про міжнародні події.

Проаналізовано, як французька газета висвітлює тему війни та як представлений образ України в її матеріалах. На сайті Le Monde є окремий розділ, присвячений висвітленню теми війни в Україні, в якому публікують новини, аналітику, авторські та редакційні колонки на воєнну тематику.

Доведено, що публікації на різноманітну тематику (висвітлення тем проблем армії, подій із фронту, російської пропаганди, викрадення українських дітей й інших злочинів) засвідчують підтримку України в боротьбі з агресором.

Ключові слова: образ країни, образ України, імідж країни, медіатекст, французька газета Le Monde, тема війни, повномасштабне вторгнення.

Постановка проблеми. На сьогодні спостерегаємо активацію досліджень образу України в іноземних медіатекстах. Результати досліджень до початку великої війни показують наявність публікацій як з позитивним ставленням до України, так і негативним. Після початку повномасштабного вторгнення Росії представлення образу України та українців у світових медіатекстах має велике значення з багатьох причин, однією з яких є підтримка України іноземними партнерами в боротьбі з російським агресором. Предметом нашого зацікавлення стали публікації французької газети Le Monde, яка працює ще від 1944 року та позиціонує себе як видання, що надає читачам чітку, об'єктивну та повну інформацію про міжнародні події.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Образ України у французьких медіа досліджу-

вала О. Полумисна, яка проаналізувала публікації французької газети Le Figaro 2020 року і зробила висновок, що здебільшого публікації видання спрямовані на дискредитацію українських лідерів, зокрема В. Зеленського. Найбільше тут матеріалів було на політичну/економічну тематику [4, с. 242]. Н. Желіховська та М. Грицайко проаналізували матеріали видання Le Monde впродовж лютого-березня 2022 року та лютого-квітня 2023 року [1]. І. Левкова аналізує особливості українських реалій у французьких медіа періоду повномасштабного вторгнення [2]. Предметом дослідження І. Мищак стали публікації зарубіжних інтернет-медіа за березень 2023 року [3]. Н. Харкевич та З. Величко аналізують образ України в європейських медіа на початку повномасштабного вторгнення [5].

Постановка завдання. Мета наукової статті – проаналізувати, як висвітлює українське питання

у медіатекстах про війну в Україні французька газета *Le Monde* у період повномасштабного вторгнення Російської Федерації в Україну.

Виклад основного матеріалу. До початку повномасштабного вторгнення Російської Федерації на територію України український інформаційний та соціокомунікаційний простір асоціювали з пострадянським минулим, корупцією та економічною нестабільністю. Однак після ескалації війни медіа почали представляти Україну як символ стійкості, свободи та боротьби за демократичні цінності. Зміна міжнародного іміджу країни стала вирішальним чинником для отримання підтримки від світової спільноти [5].

Концепція «образу держави» формувалася від давня, починаючи від античних філософських дискусій і закінчуючи сучасними дослідженнями. Вона еволюціонувала в межах теорії держави, права та політичної філософії, інтегруючи політичні, правові, соціальні та культурні аспекти. Образ країни охоплює ідеологічні принципи, цінності та уявлення, які визначають правову систему держави, а також її внутрішнє та зовнішнє сприйняття. Дослідники зазначають, що Україна тривалий час не мала чітко артикульованих пріоритетів своєї зовнішньої політики, окрім курсу на європейську та євроатлантичну інтеграцію. Тож виникла потреба системного визначення, що є пріоритетами України, які країни або тематика є перспективними для активізації співпраці, які виклики потребують належної уваги з боку української держави та її представників, відповідальних за формування та реалізацію зовнішньої політики [5, с. 162].

Французька газета *Le Monde* (українською «Світ») працює від 1944 року. Видання ретельно висвітлює та аналізує національні та міжнародні новини. Газета має сайт, на якому публікують матеріали французькою та англійською мовами. Англійську версію *Le Monde* запустила у 2022 році, надихнувшись зростанням онлайн-підписок *The New York Times*. *Le Monde* зазначила, що її редакція, яка нараховує приблизно 500 журналістів, є однією з найбільших у французькій пресі. Керує газетою Керолайн Монно (*Caroline Monnot*), яка працює в *Le Monde* від 1989 року [9].

Газету заснували на запит глави тодішнього уряду Шарля де Голля як заміну газеті *Le Temps* після визволення французьких земель від нацистських військ. Керувати виданням довірили Юберу Бев-Мері (*Hubert Beuve-Méry*), кореспондентові *Le Temps* у Празі дпродовж 1930–1938 років.

Попри очікування де Голля, Бев-Мері зробив усе, щоб на роботу *Le Monde* не впливав уряд.

На обкладинці першого випуску, датованого 18 грудня 1944 роком, було написано: «Виходить нова газета *Le Monde*. Її головна мета – надавати читачам чітку, правдиву і, наскільки це можливо, швидко і повну інформацію». І цими «читачами» Бев-Мері бачив французьку політичну, економічну та інтелектуальну еліту. *Le Monde* неодноразово втрапляла в суперечки з владою через свою незалежність і непоступливість і досі позиціонує себе як *journal de référence* – зразкова газета, об'єктивна та нейтральна [9].

На сайті *Le Monde* є окремий розділ, присвячений війні в Україні. Там публікують новини, фічери, аналітику, авторські та редакційні колонки на цю тему. Доступні дві мовні версії – англійською та французькою. Станом на серпень 2024-го в англійській версії на початку розділу закріплена колонка «Війна почалася у 2014 році, а не два роки тому». Написав її московський кореспондент *Le Monde* Бенуа Віткін (*Benoît Vitkine*), який до повномасштабного вторгнення готував репортажі як з підконтрольних Україні територій, так і з тимчасово окупованих територій Донеччини та Криму. У 2016 році Віткін розкритикував документальний фільм Поля Морейри «Маски революції» про український Майдан, який показали на французькому телеканалі Canal+. У стрічці наскрізною була думка, що Україна нібито стала пішаком у геополітичній грі США проти Росії, а ультраправі націоналістичні угруповання диктують свою волю Верховній Раді та уряду. У своїй статті на *Le Monde* Віткін написав, що фільм не аналізує українського націоналізму та його джерел і зміщує націоналізм, ультраправих і неонацизм. А в коментарі DW журналіст сказав: «Газета *Le Monde*, де я працюю, ніколи б не надрукувала матеріал в такому дусі. Усі наші журналісти – спеціалісти у своїй галузі, якоюсь мірою – експерти, і вони не коять таких помилок. Ми пишаємося тим, що подаємо інформацію у контексті, висвітлюємо її в перспективі та пропрацьовуємо всі нюанси. І нам не треба грати на почуттях, тому наші читачі нам довіряють».

До початку повномасштабного вторгнення Російської Федерації на територію України в лютому 2022 року імідж України в європейських медіа формувався на перетині політичних, економічних, соціальних і культурних чинників. Після Революції Гідності 2014 року Україна стала символом демократії та прагнення до незалежності. *Le Monde* зображувала Україну як країну на пере-

хресті між Сходом і Заходом, країну, яка перебуває під тиском Росії, але має великі надії на підтримку з боку Європейського Союзу. Революція Гідності ознаменувала початок великих політичних змін у соціокомунікаційному середовищі геополітичного простору. Увага медіа була зосереджена на зусиллях нової влади щодо впровадження реформ, зміцнення демократичних інститутів та викорінення корупції [5, с. 162].

На початку повномасштабного вторгнення Росії тема війни в Україні не раз опинялася на перших шпальтах газети. Ось приклади деяких із цих обкладинок: «Росія атакує Україну на декількох фронтах» (25 лютого 2022 року); «Київ потрапив у лещата, Європа приголомшена» (26 лютого 2022 року); «Як війна розхитує світовий порядок» (14 березня 2022 року). Хоча *Le Monde* явно підтримує Україну, однак у французькій версії вона досі пише назви українських міст, орієнтуючись на російську мову: наприклад, Kiev, d'Odessa, Donbass. Деякі інші французькі видання, як-от *Libération*, після початку повномасштабного вторгнення почали правильно транслітерувати назву української столиці, але Одесу та Донбас так і пишуть з двома *s*. Намагаючись досягти балансу думок, *Le Monde* часто надає однакову вагу коментарям української та російської сторін [9].

Однак попри це на початку великої війни газета *Le Monde* підкреслила єдність українського суспільства, зокрема активну участь у громадянському супротиві, а саме волонтерському русі, територіальній обороні та підтримці армії. Ці аспекти створили імідж України як країни, яка бореться не лише за територію, а й за європейські цінності. Український парламент продовжував свою роботу попри воєнні дії, що стало символом демократичної стійкості [5].

Важливою частиною висвітлення теми війни в Україні є аналітичні матеріали про російську маніпулятивну пропаганду на російському телебаченні, адже весь світ знає, наскільки російська пропаганда «круто» працює та яка вона впливова. Прикладом такого матеріалу є стаття про російське телебачення, яке приховує бомбардування українських міст і задовольняється розмовами про «спеціальну військову операцію», що має нагадувати просту рутину: «Якщо дивитися з Москви, війна в Україні – це невидима війна. Контраст зі звичайною практикою приголомшливий: приказка, навряд чи жартівлива, полягає в тому, що російські глядачі більше поінформовані про те, що відбувається в Україні (чи Сполучених Штатах), ніж вдома. Кожна подія, яка там відбувається, роз-

бирається, обговорюється, часто обурливо коментується...» (*Le Monde*, 26 лютого 2022) [1, с. 134].

Після визволення Київської області світ дізнався про масштаби звірств, учинених російськими військами в Бучі, Ірпені та Гостомелі. Європейські медіа опублікували численні звіти про масові вбивства, катування, гвалтування та депортації. Вони наголошували, що військові злочини Росії в Україні викликали безпрецедентну реакцію міжнародної спільноти. Ці події стали підставою для введення нових санкцій проти Російської Федерації та відкриття кримінального провадження в Міжнародному кримінальному суді.

Європейські медіа також повідомляли про культурні аспекти українського опору. Українська культура стала важливим інструментом у боротьбі за збереження української національної ідентичності. Наприклад, видання *The Guardian* розповідало про створення Українського Оркестру Свободи, який гастролював світом, підтримуючи моральний дух та привертаючи увагу до боротьби України через музику. Французька газета *Le Figaro* писала про роль українських художників, музикантів і письменників у поширенні інформації про війну [5, с. 163]. На нашу думку, просування української культури в міжнародні медіа є дуже важливим з огляду на те, що розвиток української культури надзвичайно важливий чинник збереження української національної ідентичності та протидії російській маніпулятивній пропаганді, особливо пропагандистського нарративу про «недодержавність» України.

Від березня 2022-го до лютого 2023-го у журналі *M Le magazine du Monde* публікували «Щоденник двох сестер-українок» (*Le journal de deux sœurs ukrainiennes*). Він показував, як по-різному проживають війну сестри Куровські: Ольга, багаторічна мешканка Франції, й Олександра, яка живе в Україні. За словами Олександри, їй хотілося просто кричати правду, яку вона бачить: «Французькі медіа мають дуже медійну парадигму того, що тут відбувається. Це – журналістика. А наш щоденник показав людську сторону. Ми завершили його у день річниці. Це 50 матеріалів, 200 000 примірників журналу. Читацький відгук був неймовірним, нам писали сотні листів, Олю впізнають на вулиці. Ми навчили французів донатити, вони передавали Україні генератори. Зараз ми продовжуємо писати у новому жанрі – епістолярному. Тепер у журналі виходять наші листи – про будь-що, не тільки про війну» [9].

Кореспонденти *Le Monde*, які висвітлюють війну в Україні: Еммануель Гріншпан (*Emmanuel*

Grynszpan) – французький журналіст, який спеціалізується на країнах пострадянського простору; Флоренс Обена (Florence Aubenas) – французька журналістка, яка працювала у критичних зонах, як-от Руанда, Алжир, Косово, Афганістан, Ірак; висвітлює війну в Україні з березня 2022-го; Тома д’Істрія (Thomas d’Istria) – кореспондент Le Monde в Україні. Висвітлює повномасштабну війну від лютого 2022-го; Фостина Венсан (Faustine Vincent) – міжнародна журналістка Le Monde, спеціалізується на країнах пострадянського простору [9].

Газета Le Monde висвітлює також проблеми української армії. Наприклад, матеріал про ускладнення проведення українських ротацій. Можливість проводити ротації в українській армії обмежена не лише через російські дрони, а й через нестачу особового складу, йдеться у статті. Ще більше загострює проблему те, що багато новобранців тікають ще до свого першого бойового завдання, іноді навіть під час навчання. До втечі вдаються і військові з досвідом – через виснаження або неможливість перевестися до іншого підрозділу. Видання нагадало статистику, що за перші сім місяців 2025 року було зареєстровано понад 110 000 випадків самовільного залишення частини (СЗЧ), тоді як з лютого 2022-го таких випадків було 202 997, тобто більше, ніж половина припадає на 2025 рік [7].

І. Левкова зазначає, що французький медіа-простір у висвітленні сучасних українських реалій демонструє тенденцію до поєднання у використанні не лише, здавалося б, природних у цій ситуації *hardnews*, але й *softnews*. Такий підхід дозволяє показати війну в Україні в різних аспектах, наголосити на тому, що українці чинять опір не лише на фронті, а й у повсякденному житті, яке продовжується попри всі загрози й небезпеки. Так, зокрема, елементи з семантикою сенсаційності або інтриги досі є достатнім джерелом впливу на аудиторію, адже його природно цікавить можливість долучитися до пізнання всього невідомого. Вагомим стає залучення до заголовкових комплексів цитат визнаних авторитетів у певних галузях, наприклад, воєначальників у статтях, що розкривають воєнні та військові питання, чи дипломатів у матеріалах, присвячених актуальним проблемам зовнішньої політики [2].

Публікації на сайті Le Monde намагаються об’єктивно відображати те, що насправді відбувається на фронті. Так, в інформаційному матеріалі «Війна в Україні: спроба російського проникнення в Покровськ триває, зазначає DeepState» (за 9 лис-

топада 2025 року), посилаючись на DeepState та «Українську правду», описують складну ситуацію в Покровську, зазначаючи, що Покровськ не оточений, як пишуть російські пропагандисти, проте Мирнограду загрожує оточення.

У деяких публікаціях, як уже було згадано вище, чітко показано розуміння сутності російської маніпулятивної пропаганди. Так, стаття «У Донецьку відбулося одруження двох затятих кремлівських пропагандистів» (за 6 листопада 2025 року) вказано, що Катерина Мізуліна та Ярослав Дронов одружилися 5 листопада 2025 року в Донецьку. Вона – президентка Ліги безпечного Інтернету та консервативна фігура у захисті молоді від надмірностей західної культури, яку вважають декадентською. Він відомий під сценічним псевдонімом «Шаман», вирушив у тур всією Росією, одягнений в національні кольори, святкуючи перемогу. Вони стали корисними іконами після вторгнення Росії в Україну. «Історія прекрасної пари» – такий заголовок статті в пропагандистській «Комсомольській правді», зазначено в статті.

Багато публікацій видання Le Monde присвячені темі викрадення українських дітей та депортації їх до Росії. ««Ніби вони щойно вийшли з якогось культу»: деінтоктринація дітей, репатрійованих до України з Росії та окупованих територій» – таку назву має публікація київського спецкора Фаустіна Вінсента, який узяв інтерв’ю в Оксани Лебедевої (засновниці неурядової організації «Генерал Українець»). За даними матеріалу, 1762 українських дітей було репатрійовано. «Їхня поведінка дуже відрізняється від поведінки дітей, травмованих конфліктом тут. Коли вони повертаються після ідеологічної обробки Росією, вони не розмовляють, не граються і навіть не дивляться на тебе. Вони всі надзвичайно слухняні. Вони готові віддати все і поводитися як маленькі солдатики», – зазначила Оксана Лебедева. Тональність публікації та її зміст показує, наскільки глибоко журналісти видання в українській темі і відповідно відображають її для іноземних читачів.

Висновки. Після початку повномасштабного вторгнення європейські видання зображують Україну як країну, яка бореться за власну свободу, показують незламність та мужність українців у боротьбі за свободу та демократичні цінності. Французьке видання Le Monde функціонує від 1944 році і позиціонує себе як видання, що вокалізує чітку, об’єктивну інформацію, має окрему рубрику про російсько-українську війну. Медіатексти французького видання на різноманітну

тематику (висвітлення тем проблем армії, подій із фронту, російської пропаганди, викрадення українських дітей й інших злочинів) засвідчують підтримку України в боротьбі з агресором. Перспек-

тиви подальших досліджень означеної тематики полягають у комплексному аналізі української тематики у французьких виданнях періоду повномасштабного вторгнення.

Список літератури:

1. Желіховська Н. С., Грицайко М. С. Відзеркалення України в об'єктиві французького видання Le Monde. *Наукові записки Інституту журналістики*. 2024. 2 (85). С. 131–138. URL: http://www.scientific-notes.com/wp-content/uploads/2024/11/09_nz_85_24.pdf (дата звернення: 15.10.2025).
2. Левкова І. Закономірності зображення сучасних українських реалій у дискурсі французьких медіа. *Mundus philologiae*. Vol. 3. URL: <https://mundphil.kubg.edu.ua/index.php/journal/article/view/33> (дата звернення: 09.10.2025).
3. Мищак І. Війна росії проти України: аналіз інтернет-медіа (аналітичний огляд зарубіжної преси про події в Україні за 1-31 березня 2024 року). *Україна у відгуках зарубіжної преси*. 2024. Вип. 3 (181). С. 6–23.
4. Полумисна О. Образ України у французьких медіа (на прикладі Le Figaro). *Вісник Львівського університету. Серія Журналістика*. 2020. Випуск 48. С. 237–244.
5. Харкевич Н., Величко З. Оцінка образу України в європейських медіа на початку повномасштабної агресії російської федерації. *Інтегровані комунікації*, № 1 (19), 2025. С. 160–165.
6. Що варто знати про найбільші світові медіа. URL: <https://e-courses.jta.com.ua/e-manuals/svitovi-media/> (дата звернення: 12.09.2025).
7. Як військові місяцями тримають фронт: видання Le Monde розкрило проблему ротацій в ЗСУ. Волинські новини. 8 листопада 2025 року. URL: <https://www.volynnews.com/news/all/yak-viyskovi-misiatsiamy-trumauiut-front-vydannia-Le-Monde-rozkrylo-probl/> (дата звернення: 23.10.2025).
8. Le Monde. URL: <https://breathukraine.com/category/news/le-monde/> (дата звернення: 07.09.2025).
9. Le Monde. URL: <https://e-courses.jta.com.ua/e-manuals/svitovi-media/le-monde/> (дата звернення: 16.10.2025).

Krushelnyska S. V., Lebedenko N. Ye. COVERAGE OF THE WAR THEME IN THE FRENCH NEWSPAPER LE MONDE

The article examines the coverage of the war in Ukraine using the example of the French newspaper Le Monde. It has been determined that prior to the initiation of Russia's full-scale war against Ukraine, the country was predominantly associated with a post-Soviet legacy, corruption, and economic instability. However, following the commencement of the full-scale invasion, international media began to depict Ukraine as a symbol of resilience, freedom, and the struggle for democratic values. This transformation in the country's international image has become a critical factor in garnering support from the global community. The concept of a nation's image encompasses ideological principles, values, and perceptions that define its legal system and shape its domestic and international reception. Historically, Ukraine lacked explicitly defined foreign policy priorities, aside from its trajectory toward European and Euro-Atlantic integration. Consequently, there emerged a systemic need to delineate Ukraine's priorities, identify promising countries or thematic areas for enhanced cooperation, determine which factors require reinforcement to shape the nation's image for the international audience, and understand the elements influencing Ukraine's perception. The focus of this scholarly investigation is the publications of the French newspaper Le Monde on the Russian-Ukrainian war. Operative since 1944, Le Monde characterizes itself as a publication that offers readers clear, objective, and comprehensive information on international affairs. The aim of this study is to analyze how the French newspaper reports on the war and the representation of Ukraine in its articles. The Le Monde website features a dedicated section on the war in Ukraine, where news reports, analyses, and opinion pieces by the editorial board and contributors are published. Two language options are available – English and French. The publication of articles covering diverse topics – such as military challenges, frontline developments, Russian propaganda, the abduction of Ukrainian children, and other crimes – demonstrates the newspaper's support for Ukraine in its confrontation with the aggressor.

Key words: Country image, Ukraine's image, national brand, media text, French newspaper Le Monde, war theme, full-scale invasion.

Дата надходження статті: 21.11.2025

Дата прийняття статті: 10.12.2025

Опубліковано: 30.12.2025